ΔΙΑΤΑΞΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ
της 5ης Μαρτίου 1986 *

Στην υπόθεση 69/85,

που έχει ως αντικείμενο αίτηση του Verwaltungsgericht της Φρανκφούρτης επί του Μάιν προς το Δικαστήριο, κατ' εφαρμογή του άρθρου 177 της Συνθήκης ΕΟΚ, με την οποία ζητείται, στο πλαίσιο της διαφοράς που εκκρεμεί ενώπιον του αιτούντος δικαστηρίου μεταξύ

Wünsche Handelsgesellschaft GmbH & Co., με έδρα το Αμβούργο,

και

Ομοσπονδιακής Δημοκρατίας της Γερμανίας, εκπροσωπούμενης από την Bundesamt für Ernährung und Forstwirtschaft (Ομοσπονδιακή Υπηρεσία Διατροφής και Δασοπονίας), Φρανκφούρτη επί του Μάιν,

η έκδοση προδικαστικής αποφάσεως ως προς την ισχύ της αποφάσεως του Δικαστηρίου της 12ης Απριλίου 1984 και ως προς το κύρος του άρθρου 1 του κανονισμού 3429/80 (περί μέτρων διασφαλίσεως που ισχύουν κατά την εισαγωγή κονσερβών μανιταριών),

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ

συγκείμενο από τους Mackenzie Stuart, πρόεδρο, U. Everling, K. Bahlmann και R. Joliet, προέδρους τμήματος, G. Bosco, T. Koopmans, O. Due, Y. Galmot, K. Κακούρη, T. F. O'Higgins και F. Schockweiler, δικαστές,

γενικός εισαγγελέας: G. F. Mancini
γραμματέας: P. Heim

αφού άκουσε το γενικό εισαγγελέα,

εκδίδει την ακόλουθη

* Γλώσσα διαδικασίας: η γερμανική.

ΔΙΑΤΑΞΗ

1 Με Διάταξη της 21ης Φεβρουαρίου 1985, η οποία περιήλθε στο Δικαστήριο στις 15 Μαρτίου 1985, το Verwaltungsgericht της Φρανκφούρτης επί του Μάιν υπέβαλε, δυνάμει του άρθρου 177 της Συνθήκης ΕΟΚ, προδικαστικά ερωτήματα ως προς την ισχύ της αποφάσεως του Δικαστηρίου της 12ης Απριλίου 1984 (υπόθεση 345/82, εταιρία Wünsche Handelsgesellschaft κατά Ομοσπονδιακής Δημοκρατίας της Γερμανίας, Συλλογή σ. 1995) και ως προς το κύρος του άρθρου 1 του κανονισμού 3429/80 της Επιτροπής, της 29ης Δεκεμβρίου 1980, περί των μέτρων διασφαλίσεως που ισχύουν κατά την εισαγωγή κονσερβών μανιταριών (ABl L 358, σ. 66).

2 Τα ερωτήματα αυτά υποβάλλονται στο πλαίσιο της ίδιας διαφοράς, μεταξύ των ίδιων διαδίκων στην κύρια δίκη, η οποία οδήγησε στην προδικαστική διαδικασία που κατέληξε στην έκδοση της ανωτέρω αποφάσεως της 12ης Απριλίου 1984.

3 Δυνάμει του άρθρου 1 του κανονισμού 3429/80 της Επιτροπής, η θέση σε ελεύθερη κυκλοφορία εντός της Κοινότητας κονσερβών μανιταριών, της διακρίσεως 20.02 Α του κοινού δασμολογίου, η οποία υπερέβαινε τις ποσότητες που καθορίζονταν στον εν λόγω κανονισμό, υπέκειτο κατά την περίοδο από 1ης Ιανουαρίου μέχρι 31ης Μαρτίου 1981 στην καταβολή συμπληρωματικού ποσού 175 ECU ανά 100 χιλιόγραμμα καθαρού βάρους· η καταβολή του ποσού αυτού επεβάλλετο ως «μέτρο διασφαλίσεως».

4 Η διαφορά στην κύρια δίκη ανέκυψε από το γεγονός ότι η εταιρία Wünsche δεν απηλλάγη, όπως ζητούσε, από την καταβολή αυτής της συμπληρωματικής εισφοράς, η δε αρμόδια εθνική αρχή επικαλούνταν τον ανωτέρω κανονισμό 3429/80 της Επιτροπής ως έρεισμα της αποφάσεώς της.

5 Το Verwaltungsgericht της Φρανκφούρτης επί του Μάιν που επελήφθη της διαφοράς αμφέβαλλε για το κύρος του άρθρου 1 του ανωτέρω κανονισμού της Επιτροπής, διότι

— αφενός, η εταιρία Wünsche απέδειξε με την προσκόμιση επισήμων στατιστικών ότι δεν συνέτρεχαν οι προϋποθέσεις από τις οποίες οι βασικοί κανονισμοί του Συμβουλίου εξαρτούσαν τη λήψη μέτρων διασφαλίσεως από την Επιτροπή, δηλαδή η ύπαρξη απειλής σοβαρής διαταραχής της αγοράς των κονσερβών μανιταριών. Το παραπέμπον δικαστήριο ζητούσε έτσι από το Δικαστήριο να εξετάσει αν συνέτρεχαν οι εν λόγω προϋποθέσεις ή να του παράσχει σχετικές ενδείξεις·

— αφετέρου, κατά την άποψη του παραπέμποντος δικαστηρίου, η Επιτροπή δεν διέθετε την εξουσία να λάβει μέτρα διασφαλίσεως άλλα από τα προβλεπόμενα στον κανονισμό 521/77 του Συμβουλίου, της 14ης Μαρτίου 1977 (ΕΕ ειδ. έκδ. 03/017, σ. 251), ο οποίος περιελάμβανε εξαντλητική απαρίθμηση των μέτρων αυτών.

6 Με την ανωτέρω απόφαση της 12ης Απριλίου 1984, το Δικαστήριο έκρινε ότι:

« από την εξέταση του ερωτήματος που υπέβαλε το Verwaltungsgericht της Φρανκφούρτης επί του Μάιν δεν προέκυψαν στοιχεία ικανά να επηρεάσουν το κύρος του κανονισμού 3429/80 της Επιτροπής ».

7 Από τη δικογραφία προκύπτει ότι το Verwaltungsgericht της Φρανκφούρτης επί του Μάιν κάλεσε την εταιρία Wünsche να υποβάλει παρατηρήσεις επί της αποφάσεως αυτής. Η εταιρία προέβαλε ότι η εν λόγω απόφαση βαρύνεται με βαρείες παραβάσεις του δικαίου, οι οποίες της αφαιρούν κάθε υποχρεωτική ισχύ.

8 Το Verwaltungsgericht της Φρανκφούρτης επί του Μάιν αποφάσισε υπό τις συνθήκες αυτές να αναβάλει εκ νέου την έκδοση οριστικής αποφάσεως και να υποβάλει στο Δικαστήριο τα ακόλουθα προδικαστικά ερωτήματα:

« 1) Η απόφαση που εξέδωσε το πρώτο τμήμα του Δικαστηρίου των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων στις 12 Απριλίου 1984 (υπόθεση 345/82) παραβιάζει τις γενικές αρχές του κοινοτικού δικαίου, ιδίως το θεμελιώδες δικαίωμα ακροάσεως των διαδίκων ή την αρχή του φυσικού δικαστή, για το λόγο ότι:

α) δεν ελήφθη υπόψη ο ισχυρισμός της προσφεύγουσας που συνίστατο στην αμφισβήτηση της ακρίβειας των στατιστικών που προσκόμισε η Επιτροπή και ιδίως διότι δεν διεξήχθησαν αποδείξεις·

β) το Δικαστήριο προέβη σε διαπίστωση πραγματικών περιστατικών, για την οποία αρμόδιο είναι το παραπέμπον δικαστήριο;

Σε περίπτωση αρνητικής απαντήσεως στο ερώτημα 1:

2) Η εν λόγω απόφαση πρέπει να ερμηνευθεί υπό την έννοια ότι το άρθρο 14, παράγραφος 1, του κανονισμού (ΕΟΚ) 516/77 του Συμβουλίου, της 14ης Μαρτίου 1977, περί κοινής οργανώσεως αγοράς στον τομέα των μεταποιημένων οπωροκηπευτικών (ΕΕ ειδ. έκδ. 03/017, σ. 226):

α) παρέχει στην Επιτροπή ελεύθερία κρίσεως για το αν συντρέχει διαταραχή της αγοράς, η οποία περιλαμβάνει όχι μόνο την αξιολόγηση στατιστικών στοιχείων, αλλά επίσης τη διαπίστωση της αυθεντικότητάς τους,

β) ορίζει ότι οι επίσημες στατιστικές τις οποίες θέτουν στη διάθεση της Επιτροπής οι αρμόδιες κυβερνητικές αρχές των κρατών μελών για την επίβλεψη της καταστάσεως της αγοράς και ενδεχομένως τη λήψη μέτρων διασφαλίσεως δεν υπόκεινται σε δικαστικό έλεγχο;

Σε περίπτωση καταφατικής απαντήσεως στο ερώτημα 2:

3) Το άρθρο 14, παράγραφος 2, του κανονισμού (ΕΟΚ) 516/77, όπως ερμηνεύθηκε με την απόφαση του Δικαστηρίου της 12ης Απριλίου 1984, είναι άκυρο διότι δεν συμβιβάζεται με υπέρτερες αρχές του κοινοτικού δικαίου, ιδίως με την αρχή της νομιμότητας της διοικήσεως [βλέπε ερώτημα 2 α)] και με την αρχή της καθολικής δικαστικής προστασίας [βλέπε ερώτημα 2 β)];

Σε περίπτωση καταφατικής απαντήσεως στο ερώτημα 1 ή στο ερώτημα 3:

4) Το παραπέμπον δικαστήριο δεσμεύεται από απόφαση που εξέδωσε το Δικαστήριο, σύμφωνα με το άρθρο 177 της Συνθήκης περί ιδρύσεως της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητας, επ' ευκαιρία της ίδιας κύριας δίκης, ακόμη και όταν η απόφαση αυτή είτε εκδόθηκε κατά παραβίαση του δικαιώματος ακροάσεως των διαδίκων ή της αρχής του φυσικού δικαστή, είτε στηρίζεται σε ανίσχυρη νομική βάση;

Σε περίπτωση αρνητικής απαντήσεως στο ερώτημα 4:

5) Είναι έγκυρο το άρθρο 1 του κανονισμού (ΕΟΚ) 3429/80 της Επιτροπής, της 29ης Δεκεμβρίου 1980, περί των μέτρων διασφαλίσεως που ισχύουν κατά την εισαγωγή κονσερβών μανιταριών (ΑΒΙ. L 358 της 31.12.1980); »

9 Από τη διατύπωση της Διατάξεως περί παραπομπής προκύπτει ρητά ότι, με τα ερωτήματα 1 μέχρι 3, το εθνικό δικαστήριο ερωτά το Δικαστήριο αν η ανωτέρω απόφασή του της 12ης Απριλίου 1984 είναι ανίσχυρη, ότι με τοερώτημα 4 ερωτάται το Δικαστήριο αν, σε περίπτωση καταφατικής απαντήσεως στα πρώτα ερωτήματα, η απόφαση αυτή δεσμεύει εν πάση περιπτώσει το εθνικό δικαστήριο και ότι, τέλος, με το πέμπτο

ερώτημα ερωτάται εκ νέου το Δικαστήριο αν το άρθρο 1 του ανωτέρω κανονισμού 3429/80 της Επιτροπής είναι έγκυρο.

Επί των τριών πρώτων ερωτημάτων

10 Ενόψει του περιεχομένου των ερωτημάτων αυτών, πρέπει να εξεταστεί αν οι προδικαστικές αποφάσεις του Δικαστηρίου περιλαμβάνονται στις πράξεις των οργάνων της Κοινότητας των οποίων το κύρος μπορεί να εξεταστεί στα πλαίσια προδικαστικής διαδικασίας σύμφωνα με το άρθρο 177 και αν το Δικαστήριο είναι αρμόδιο να αποφανθεί επί των ερωτημάτων αυτών.

11 Η σχετική αρμοδιότητα του Δικαστηρίου πρέπει να κριθεί βάσει του συνόλου των διατάξεων του άρθρου 177 της Συνθήκης ΕΟΚ και της κατανομής των αρμοδιοτήτων στην οποία προβαίνει η διάταξη αυτή μεταξύ των εθνικών δικαστηρίων και του Δικαστηρίου.

12 Όπως ήδη δέχτηκε το Δικαστήριο, η δικαστική συνεργασία που καθιερώνεται με το άρθρο 177 μεταξύ των εθνικών δικαστηρίων και του Δικαστηρίου αποσκοπεί στην εξασφάλιση της ομοιόμορφης εφαρμογής του κοινοτικού δικαίου στο σύνολο των κρατών μελών (απόφαση της 1ης Δεκεμβρίου 1965, 16/65, εταιρία Schwarze κατά Einfuhr- und Vorratstelle für Getreide und Futtermittel, Slg. σ. 1081).

13 Κατά συνέπεια, η απόφαση με την οποία το Δικαστήριο αποφαίνεται προδικαστικώς επί της ερμηνείας ή του κύρους πράξεως κοινοτικού οργάνου επιλύει με την ισχύ του δεδικασμένου ένα ή περισσότερα ζητήματα κοινοτικού δικαίου και δεσμεύει το εθνικό δικαστήριο όσον αφορά την επίλυση της διαφοράς στην κύρια δίκη.

14 Πρέπει επιπλέον να τονιστεί ότι στα άρθρα 38 μέχρι 41 του Οργανισμού του Δικαστηρίου της ΕΟΚ απαριθμούνται περιοριστικά τα έκτακτα ένδικα μέσα που επιτρέπουν την αμφισβήτηση του κύρους με το οποίο περιβάλλονται οι αποφάσεις του Δικαστηρίου και ότι, λαμβάνοντας υπόψη την απουσία διαδίκων κατά τη διαδικασία, οι διατάξεις αυτές δεν εφαρμόζονται στις αποφάσεις που εκδίδονται σε προδικαστικές υποθέσεις.

15 Το κύρος με το οποίο περιβάλλεται η απόφαση που εκδίδεται σε προδικαστική υπόθεση δεν εμποδίζει εντούτοις το εθνικό δικαστήριο που είναι αποδέκτης της αποφάσεως αυτής, αν κρίνει αναγκαίο, να απευθυνθεί εκ νέου στο Δικαστήριο πριν τάμει τη διαφορά στην κύρια δίκη. Κατά πάγια νομολογία, τέτοια προσφυγή μπορεί να δικαιολογείται όταν το εθνικό δικαστήριο προσκρούει σε δυσχέρειες κατανοήσεως ή εφαρμογής της αποφάσεως, όταν υποβάλλει στο Δικαστήριο νέο νομικό ερώτημα ή ακόμη όταν του υποβάλλει νέα στοιχεία εκτιμήσεως ικανά να οδηγήσουν το Δικαστήριο να απαντήσει διαφορετικά σε ήδη υποβληθέν ερώτημα. Αυτή όμως η ευχέρεια υποβολής νέου ερωτήματος στο Δικαστήριο δεν μπορεί να επιτρέψει την αμφισβήτηση της ισχύος της ήδη εκδοθείσας απόφασης χωρίς να τίθεται υπό αμφισβήτηση η κατανομή των αρμοδιοτήτων στην οποία προβαίνει το άρθρο 177 της Συνθήκης ΕΟΚ μεταξύ των εθνικών δικαστηρίων και του Δικαστηρίου.

16 Από τα ανωτέρω προκύπτει ότι οι προδικαστικές αποφάσεις του Δικαστηρίου δεν περιλαμβάνονται στις πράξεις των οργάνων της Κοινότητας για τις οποίες μπορεί να κινηθεί προδικαστική διαδικασία για την εκτίμηση του κύρους τους δυνάμει του άρθρου 177 και ότι, κατά συνέπεια, το Δικαστήριο δεν είναι αρμόδιο να αποφανθεί επί των τριών πρώτων υποβληθέντων ερωτημάτων.

Επί του τετάρτου και του πέμπτου ερωτήματος

17 Δεδομένου ότι το τέταρτο ερώτημα υποβλήθηκε μόνο για την περίπτωση κατά την οποία το Δικαστήριο θα αναγνώριζε το ανίσχυρο της ανωτέρω αποφάσεώς του της 12ης Απριλίου 1984, δεν συντρέχει λόγος απαντήσεως.

18 Με το πέμπτο ερώτημα, το Verwaltungsgericht της Φρανκφούρτης επί του Μάιν αρκείται να υποβάλει εκ νέου στο Δικαστήριο το ερώτημα ως προς το κύρος του άρθρου 1 του κανονισμού 3429/80 που αποτέλεσε το αντικείμενο της ανωτέρω αποφάσεως της 12ης Απριλίου 1984, χωρίς να προσκομίζει στοιχεία εκτιμήσεως, ιδίως όσον αφορά τις στατιστικές, που να μην εξετάσθηκαν ήδη από το Δικαστήριο κατά την προηγούμενη διαδικασία. Από τα ανωτέρω προκύπτει κατά συνέπεια ότι δεν συντρέχει επίσης λόγος απαντήσεως στο πέμπτο ερώτημα.

19 Δεδομένου ότι το Δικαστήριο μπορεί οποτεδήποτε, δυνάμει του άρθρου 92, παράγραφος 2, του κανονισμού διαδικασίας, να εξετάσει αυτεπαγγέλτως το απαράδεκτο για λόγους δημοσίας τάξεως, έκρινε ότι μπορεί να αποφανθεί χωρίς προφορική διαδικασία, υπό τις προϋποθέσεις του άρθρου 91, παράγραφοι 3 και 4, του εν λόγω κανονισμού.

Επί των δικαστικών εξόδων

20 Τα έξοδα στα οποία υποβλήθηκαν το Συμβούλιο και η Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, που κατέθεσαν παρατηρήσεις στο Δικαστήριο, δεν αποδίδονται. Δεδομένου ότι η παρούσα διαδικασία έχει ως προς τους διαδίκους της κύριας δίκης το χαρακτήρα παρεμπίπτοντος που ανέκυψε ενώπιον του εθνικού δικαστηρίου, σ' αυτό εναπόκειται να αποφανθεί επί των δικαστικών εξόδων.

Για τους λόγους αυτούς

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ

διατάσσει:

1) Το Δικαστήριο δεν είναι αρμόδιο να αποφανθεί επί των τριών πρώτων ερωτημάτων.

2) Παρέλκει η απάντηση στο τέταρτο και πέμπτο ερώτημα.

Λουξεμβούργο, 5 Μαρτίου 1986.

Ο γραμματέας

P. Heim

Ο πρόεδρος

A. J. Mackenzie Stuart